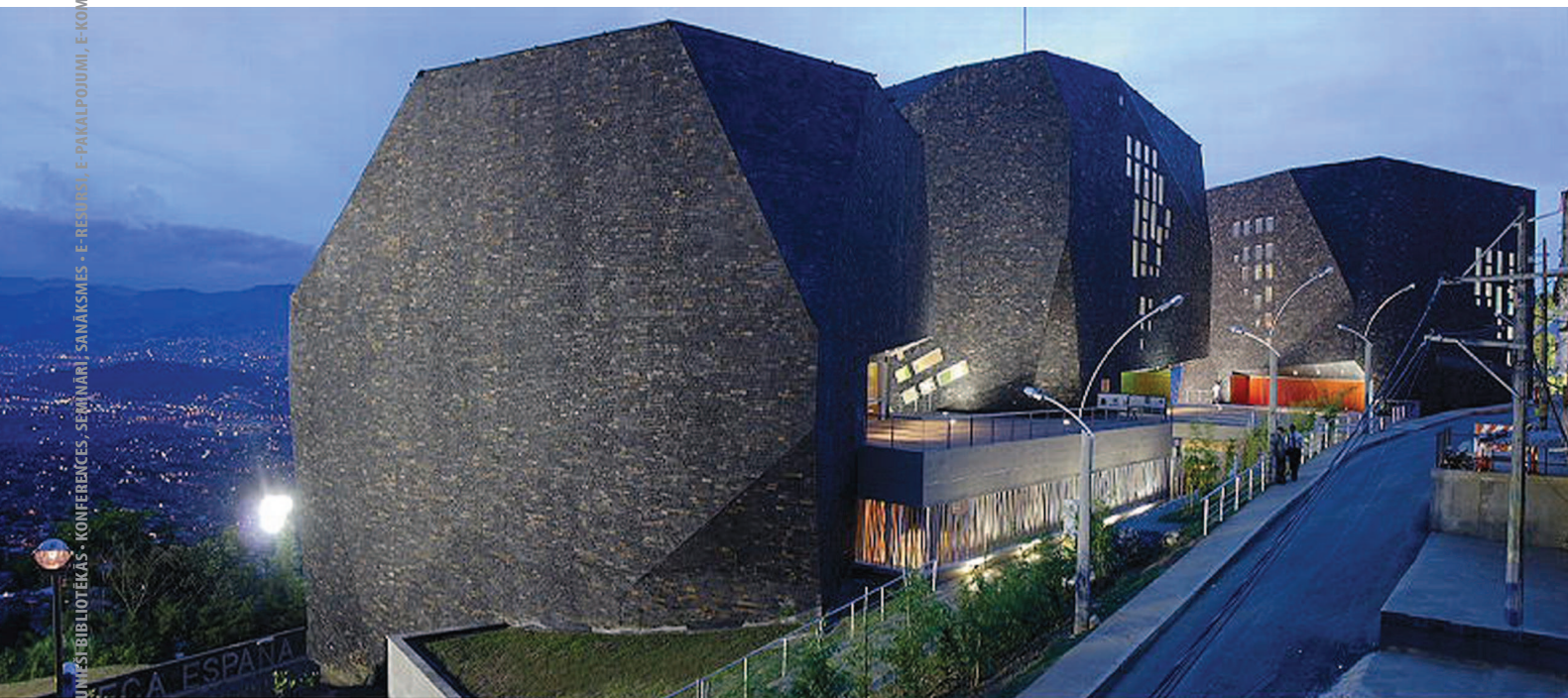

Jana Dreimane

Garīguma klintis Kolumbijas narkotiku karteļa rajonā Medeljinā

Spānijas bibliotēka-parks

Kolumbijas otra lielākā pilsēta Medeljina vēl nesen bija bēdīgi slavena biežo un asiņaino narkotiku izplatītāju, kā arī paramilitāro spēku sadursmju dēļ. Līdz pat otrās tūkstošgades sākumam tā bija atzīta par bīstamāko dzīvesvietu pasaulē, jo ik gadu pilsētā un tās apkārtnē vardarbīgā nāvē gāja bojā 4000 cilvēku, iespaidīgs bija arī pašnāvību skaits — 380 uz 100 000 iedzīvotāju. Nereti nejauši garāmgājēji nokļuva pēkšņas narkotiku tirgotāju apšaudes centrā un mira no nāvējošas ložu krusas. Pēc ārkārtīgi cietsirdīgā narkotiku *karaļa* Pablo Eskobaras nāves 1993.gadā situācija normalizējās — lielā mērā pateicoties valdības efektīvajai pret-narkotiku stratēģijai. Kopš 20.gadsimta 90.gadiem Medeljina uzcelts ap 30 sabiedrisko būvju, to skaitā metro, 10 skolas, kā arī 5 bibliotēkas. Īpašu uzmanību bibliotēkām pievērsa Andu Universitātes matemātikas profesors Serhio Fajardo (*Sergio Fajardo*), kurš vadīja pilsētu no 2003. līdz 2007.gadam. Viņa motīvs bija — “no bailēm uz cerībām”, tādēļ viņš fokusējās uz noziedzības mazi-

nāšanu, piedāvājot alternatīvas nelegālajam darbam, izglītību un kultūru. Izglītībai viņš atvēlēja pat 40% no pilsētas budžeta, kas tolaik bija 900 miljonu ASV dolāru apmērā. “Mūsu skaistākajām ēkām vajadzētu atrasties visnabadzīgākajos rajonos”, laikrakstam “The New York Times” sniegtajā intervijā deklarēja S.Fajardo, kurš pats

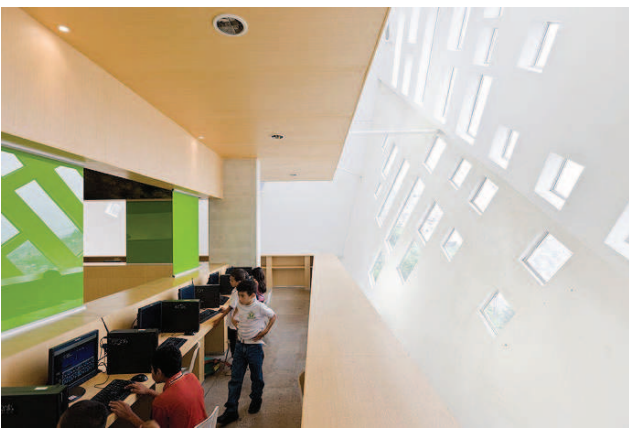

Spānijas bibliotēkas-parka iekšskats

ir ievērojama kolumbiešu arhitekta dēls.

Medeljinas ziemeļaustrumu rajons Santo Domingo atrodas pasakaini skaistā vietā, augstu, zaļojošu kalnu ielenkumā. Kalnu radītā nošķirtība, samērā lielais attālums no pilsētas centra (vairāk nekā 11 km), vietējo iedzīvotāju neizglītība un nabadzība veicināja gleznainā rajona izveidošanos par galveno narkotiku izplatītāju darbības lauku Kolumbijā. Tur ir arī daudz graustu. Tādēļ gan pašvaldība, gan ārzemju mecenāti iegulda daudz līdzekļu rajona modernizācijā. Sakarus ar pārējo pilsētu nodrošina metro, bet alkas pēc garīguma iespējams remdēt metro stacijai līdzās uzceltajā "Spānijas bibliotēkā-parkā" (*Parque Biblioteca España*), kas atrodas pašā kalna virsotnē.

Konkurss par bibliotēkas-parka celtniecību tika izsludināts 2005.gadā un tajā uzvarēja Bogotas arhitekts Džankarlo Macanti (*Giancarlo Mazzanti*), kas piedāvāja

Mazie kolumbieši ir aktīvi datorlietotāji

Medeljinas nomalēm neraksturīgu arhitektonisko risinājumu. Viņa projektētajās ēkās cilvēki var gūt neordināru un neizmirstamu kultūras pieredzi.

"Spānijas bibliotēkas-parka" (iestādes nosaukums atspoguļo tās daudzfunkcionalitāti, it īpaši izceļot rekreatīvo funkciju) galvenais finansētājs bija Spānijas karalis Huans Karloss ar dzīvesbiedri. Būvniecības kopējās izmaksas sasniedza 4 miljonus ASV dolāru. Bibliotēkas-parka kompleksu veido trīs savstarpēji savienotas ēkas, kurām pēc arhitekta ieceres jāatgādina grāmatas, taču tām ir neregulāra forma. Ēku pievilcība uzskatāmi redzama naktī, kad no tām tālu prom uz visām pusēm izstaro gaisma.

Bibliotēkas celtniecības materiālu klāstā bija turpat Kolumbijā bieži sastopamais akmens, interjeru daudz-

Bibliotēka-parks atrodas pašā kalna virsotnē

viet rotā ozolkoka paneli, bet baltās un gaišbrūnās krāsas vienmuļību atsvaidzina laima zaļā stikla zonas. Bibliotēku-parku atklāja 2007.gada 24.martā ar sponsoru — Spānijas karaļpāra — piedalīšanos.

Diemžēl drīz vien jaunajā ēkā tika konstatētas nopietnas nepilnības. Mitruma traipi uz mājas iekšējām sienām, sevišķi ap logu ailēm, spēcīgu lietusgāžu izraisītie fasādes bojājumi liecina, ka nav nodrošināta jumta ūdensnecaurlaidība, nav kvalitatīvas nokrišņu notek sistēmas, kas Kolumbijas mitrajā klimatā ir vitāli svarīgas. Arhitekts taisnojas, ka vainojams īsais ēku projektēšanas laiks (trīs mēneši), saspringtais celtniecības termiņš, nepietiekamais finansējums, kā arī Kolumbijas nekvalificētais darbaspēks un novecojušās tehnoloģijas. Taču jāatzīst, ka brīnišķīgais panorāmas skats no bibliotēkas balkoniem uz Andu kalniem kompensē ēkas nepilnības.

Pašvaldības uzdevumā Dž.Macanti projektējis vēl četras Medeljinas bibliotēkas-parkus, kas atrodas dažādos pilsētas rajonos. Pie bibliotēkām, kā jau parkos pieklājas, iekārtoti bērnu spēļlaukumi, vienas bibliotēkas pagalmā var atrast pat seklu āra baseinu, kur jaunajai paaudzei karstās dienās aplūcāties. Katrā

No bibliotēkas balkona paveras pasakains skats uz pilsētu

bibliotēkā ir plaši balkoni vai āra terases, no kurām paveras brīnišķīgs skats uz kalnaino pilsētu — tās iecienījuši gan vietējie iedzīvotāji, gan tūristi.

Tāpat kā citviet pasaulē, arī Medeljinas bērni un jaunieši ir aktīvākie interneta lietotāji bibliotēkās. Šis pakalpojums kļuvis pieejams, pateicoties Bila un Melindas Geitsu fonda finansējumam. Par fonda līdzekļiem iegādāti gan datori, gan multifunkcionālās iekārtas, pieslēgts un uzturēts internets. Jāuzsver, ka 2009.gadā Medeljinas publiskās bibliotēkas ieguva Bila un Melindas Geitsu fonda balvu "Piekļuve zināšanām" — vienu miljonu ASV dolāru. Šī prestižā balva stimulēja pašvaldību turpināt bibliotēku celtniecību un labiekārtošanu, tuvākajos gados iepļānota vēl piecu modernu bibliotēku būvniecība, kurās būšot

divi miljoni iedzīvotāju. Kaut gan drošība vēl joprojām ir nestabila, turklāt arī pēdējie, labi izglītotie un rosīgie pil-sētas tēvi tiek kritizēti gan par autoritatīvo vadības stilu, gan korumpētību, viņu atbalsts izglītībai un kultūrai vieš cerības — dzīve Medeljinā kļūst aizvien labāka.

Izmantotā informācija

Broome, Beth. Parque Biblioteca España. *Architectural Record* [tiešsaiste]. November, 2008 [skatīts 2011.g. 1.sept.]. Pieejams: <http://archrecord.construction.com/projects/portfolio/archives/0811parque-1.asp>

Romero, Simon. Medellin's Nonconformist Mayor Turns Blight to Beauty. *The New York Times* [tiešsaiste]. July 15, 2007 [skatīts 2011.g. 1.sept.]. Pieejams: <http://www.nytimes.com/2007/07/15/world/americas/15medellin.html>

Komplekss "Biblioteca la Ladera"

tikpat daudzveidīgs pakalpojumu klāsts kā iepriekš uzceltajās bibliotēkās.

Medeljina ir Kolumbijas rūpniecības centrs, kur darbojas tekstilrūpniecības, apģērhu, pārtikas, tabakas, lauksaimniecības mašīnu, tērauda, ķīmijas, cementa un mēbeļu ražotnes. Pilsētā mīt

Āra baseini jaunajos Kolumbijas bibliotēku projektos ir iecienīts piedāvājums